

**Česká zemědělská univerzita v Praze**

**Provozně ekonomická fakulta**

**Katedra humanitních věd**



**Teze diplomové práce**

**Hospodářské důsledky organizovaného zločinu**

**Bc. Pavlína Mertová**

© 2015 ČZU v Praze

# 1 Souhrn

Předkládaná diplomová práce pojednává o organizovaném zločinu a jeho hospodářských důsledcích. Organizované podvody nejsou tak časté z pohledu počtu případů, ale jsou významné z hlediska finančních dopadů. Práce je rozdělena do několika tematicky relativně samostatných celků. První, teoretická část, je věnována základní charakteristice organizovaného zločinu ve vztahu ke korupci a k pojistným podvodům. Jelikož se korupce ve významné míře dopouští pachatelé organizovaného zločinu, je jí v práci věnována patřičná pozornost. V empirické části práce budou prostřednictvím statistických dat, vybraných kazuistik a standardizovaného rozhovoru analyzovány hospodářské dopady organizovaného zločinu v České pojišťovně a. s. (ČP), následně bude ohodnocena významnost těchto rizik a jejich možná eliminace. Cílem této diplomové práce je tedy zjistit a popsat informace o korupci jako formě či prostředku organizovaného zločinu, její příčiny a v neposlední řadě ekonomické důsledky.

**Klíčová slova:** organizovaný zločin, veřejná správa, korupce, typologie korupce, index vnímání korupce, důsledky korupce, úřední osoba, etický kodex, trestní zákoník.

## 2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je vymezit a charakterizovat korupci jako fenomén dnešní doby, příčiny jednání úředních osob, vývojové tendence u korupce jako součást organizovaného zločinu a korupce „obecné“ a případné návrhy, které povedou k eliminaci rizik. K cíli bych chtěla dojít na základě analýzy vývoje a posouzení současného stavu a rozsahu korupce ve spojitosti s organizovanou skupinou a na základě konzultací s odborníkem, který se touto problematikou zabývá, neboť nelze pochybovat o tom, že jeho poznatky a zkušenosti jsou cenným zdrojem informací.

Metodika v teoretické části vychází ze soustředění potřebné literatury, z nastudování dané problematiky a z analýzy právních norem. Empirická část práce vychází ze sběru dat a informací o vztahu organizovaného zločinu a korupce, potažmo pojistného podvodu, následuje statistické vyhodnocení získaných dat pomocí grafického znázornění zobrazeného v přílohách této práce. K realizaci výzkumného šetření byl zvolen rozhovor se zaměstnancem ČP. Nedílnou součástí je zjištění ekonomických a jiných škodlivých důsledků korupce ve spojitosti s organizovaným zločinem a posouzení závažnosti dopadu tohoto fenoménu.

V praktické části budou rovněž zpracovány tři kazuistiky ve vztahu korupčního jednání a organizovaného zločinu. Závěrem je interpretace výsledků a jejich hodnocení.

### **3 Zhodnocení výsledků**

Sumarizací výsledků statistik výskytu organizovaného zločinu, pojistných podvodů a standardizovaného rozhovoru bylo zjištěno, že počet zjištěných trestných činů účasti na organizované zločinecké skupině v posledních letech výrazně stoupl. Hlavním cílem organizovaných zločineckých skupin je snaha dosáhnout co nejvyšších zisků. Jen v ČR výnosy organizovaného zločinu dosahují několik desítek miliard korun. Nejvíce zjištěných škod způsobených organizovanými skupinami se týká trestného činu zpronevěry, úvěrového podvodu či legalizace výnosů z trestné činnosti. Pojistný podvod se ve sledovaném období umístil na šestém místě.

Prokazování pojistných podvodů se pohybuje ve vysokých finančních částkách. Počty odhalených pojistných podvodů rok od roku rostou. Neznamená to ale úplně, že by Češi podváděli více než před lety. Pojišťovny jsou důslednější a prověřují mnohem více případů než dříve. Ze statistických dat členů ČAP vyplývá, že v roce 2014 pojišťovny sdružené v ČAP prověřovaly téměř 10 tis. pojistných podvodů a prokázaly pojistné podvody za více než 1 miliardu Kč. Přestože pojišťovny prověřovaly o 7% méně pojistných událostí než v roce 2013, celková hodnota odhalených pojistných podvodů meziročně stoupla o 2 %. Stejně jak v roce 2013 bylo nejvíce případů odhaleno v segmentu pojištění motorových vozidel. Při meziročním srovnání se jedná o pokles o 38 %. Překvapivý nárůst v roce 2014 byl shledán v segmentu pojištění osob. Bylo odhaleno přes 4 000 případů, což je téměř o 82 % více jak v roce předchozím.

Konkrétně v ČP se jejím specialistům OVIB podařilo za rok 2014 odhalit pojistné podvody za 462 milionů Kč. V porovnání s rokem předchozím je to téměř o 25 milionů Kč více. Celkový součet zjištěných případů útvary ČP a Generali (GLI) za rok 2014 je 6 962. ČP a GLI prokázaly v souhrnu pojistné podvody za 701 798 495 Kč. Největší počet případů pojistných podvodů byl detektivy ČP a GLI zjištěn v oblasti pojištění motorových vozidel (tj. ČP a GLI v souhrnu zjistily 3 661 případů). Největší objem prokázaných hodnot byl zjištěn v pojištění majetku a odpovědnosti (tj. ČP a GLI v souhrnu prokázaly hodnoty za 375 155 587 Kč).

Evaluací výsledků kazuistik bylo zjištěno, že vztah organizovaného zločinu a korupce k sobě neodmyslitelně patří. Organizované podvody jsou významné z hlediska finančních dopadů.

V kazuistikách se vyskytují pojistné podvody, jako nejběžnější trestné činy páchané vůči pojišťovnám, které způsobují obrovské ekonomické ztráty. Tyto ekonomické důsledky se nepromítnou jen pojišťovnám, ale i jejich klientům. Neboť lze očekávat, že s rostoucími náklady týkajícími se neoprávněných výplat pojistných plnění se bude zvyšovat výše pojistných sazeb. V kazuistikách patří k hlavním důsledkům mnohomilionové škody. Důsledek u kazuistiky „Užovka“ je spatřován ve fingoání dopravních nehod v odhadované škodě cca na 30 mil. Kč, z toho způsobená škoda v ČR je kolem 12 mil. Kč. U kauzy „Rodiny P.“ bylo zjištěno celkem 25 pojistných událostí, kde byla způsobená škoda vyčíslena na téměř 2 mil. Kč. U kazuistiky „DL“ došlo k 171 fiktivně uzavřeným smlouvám o důchodovém spoření (II. pilíř). Celková způsobená škoda byla vyčíslena na cca 224 tis. Kč.

Provedeným standardizovaným rozhovorem byly zjišťovány aktuální zkušenosti a postoje k problematice organizovaného zločinu Petrem Kafkou, který v ČR zastává pozici manažera dvou týmů - Fraud detection and investigation a Detekce a vyšetřování podvodů.

#### **4 Návrhy na opatření pro boj s pojistným podvodem a jiným protiprávním jednáním**

Velikost operačních rizik závisí na schopnosti pojišťovny předvídat slabá místa. Investice, vynaložené do oblasti prevence podvodů jsou efektivní cestou ke zvýšení čistého zisku pojišťovny. Prevence pojistných podvodů by měla spočívat zejména v posílení kontroly při uzavírání smluv a při likvidaci pojistných či škodních událostí, ve školení vlastních zaměstnanců, spolupráci s ČAP, rozvojem nových informačních technologií, osvětou apod. Výše zmíněné kroky ovšem neznamenají, že se pojistné podvody odbourají úplně, neboť organizované skupiny zaměřené na pojistné podvody neustále zlepšují a vymýšlejí nové metody a techniky, jak se na pojišťovnách neoprávněně obohatit. Na stávající situace je nutné reagovat novými a modernějšími prostředky boji proti organizovanému zločinu.

#### **5 Seznam použitých zdrojů – vybrané publikace**

CEJP, M. *Vývoj organizovaného zločinu na území České republiky*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, 102 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 9788073381059.

DANČÁK, B; HLOUŠEK, V; ŠIMÍČEK, V; a kol. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006. 309 s. ISBN 80-210-4062-9.

FRIČ, P. a kol. *Korupce na český způsob*. Vyd. 1. Praha : G plus G, 1999. 302 s. ISBN 8086103269.

CHMELÍK, J. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2003. 222 s. ISBN 807201434X.